

Turinys

Antikinės Europos civilizacijos šaknys	4
--	---

V SENOVĖS GRAIKIJA: NUO CIVILIZACIJOS IŠTAKŲ IKI GRAIKŲ IR PERSŲ KARŲ

5.1 Graikijos civilizacijos ištakos	8
+ 5.2 Didžioji graikų kolonizacija	10
5.3 Senovės graikų tikėjimas	12
+ 5.4 Polių gyventojų kasdienybė	14
5.5 Atėnai – amatų ir prekybos centras	16
5.6 Sparta – karių polis	18
5.7 Graikų ir persų karai	20
SKYRIAUS SANTRAUKA	22
TIRIAMASIS DARBAS. Antikos paveldas aplink mus	24
ŽINAU, MOKU, GALIU	26

VI NUO DEMOKRATIJOS TĖVYNĖS IKI HELENISTINIO PASAULIO

6.1 Graikija – demokratijos gimtinė	30
6.2 Dievų garbei – olimpinės žaidynės	32
6.3 Teatras – graikų gyvenimo atspindys	34
6.4 Švietimas ir mokslas senovės Graikijoje	36
+ 6.5 Graikų menas – tobulumo viršūnė?	38
6.6 Aleksandras – Didysis?	40
6.7 Helenistinis pasaulis	42
+ 6.8 Senovės pasaulio stebuklai	44
SKYRIAUS SANTRAUKA	46
ISTORIJA AKTYVIAI. Teatro kaukės	48
ŽINAU, MOKU, GALIU	50

VII SENOVĖS ROMA: NUO MIESTO ĮKŪRIMO IKI RESPUBLIKOS ŽLUGIMO

7.1 Romos istorijos pradžia	54
7.2 Kaip buvo valdoma Romos respublika?	56
7.3 Romėnai – Viduržemio jūros viešpačiai	58
7.4 Senovės romėnų kultūros laimėjimai	60
+ 7.5 „Duonos ir žaidimų!“ – romėnų pramogos	62
+ 7.6 Laisvalaikis romėnų termose	64
7.7 Julijus Cezaris: karvedys ir diktatorius	66
SKYRIAUS SANTRAUKA	68
ISTORIJA AKTYVIAI. Kaip rengėsi romėnai?	70
ŽINAU, MOKU, GALIU	72

VIII ROMOS IMPERIJOS KLESTĖJIMAS IR ŽLUGIMAS

8.1 Roma tampa imperija	76
+ 8.2 Imperijos stiprybė – klestintis ūkis	78
8.3 Roma – pasaulio sostinė	80
+ 8.4 Kasdienis romėnų gyvenimas	82
8.5 Nuo daug dievų iki vieno Dievo	84
8.6 Kodėl žlugo Vakarų Romos imperija?	86
+ 8.7 Pompėja – ugnikalnio išsaugotas senovės miestas	88
SKYRIAUS SANTRAUKA	90
ISTORIJA AKTYVIAI. Kuriame romėnišką mozaiką	92
ŽINAU, MOKU, GALIU	94
Laiko juosta	96
Istorinės asmenybės	98
Sąvokų žodynas	101
Iliustracijų šaltiniai	104

VI

NUO DEMOKRATIJOS TĖVYNĖS IKI HELENISTINIO PASAULIO

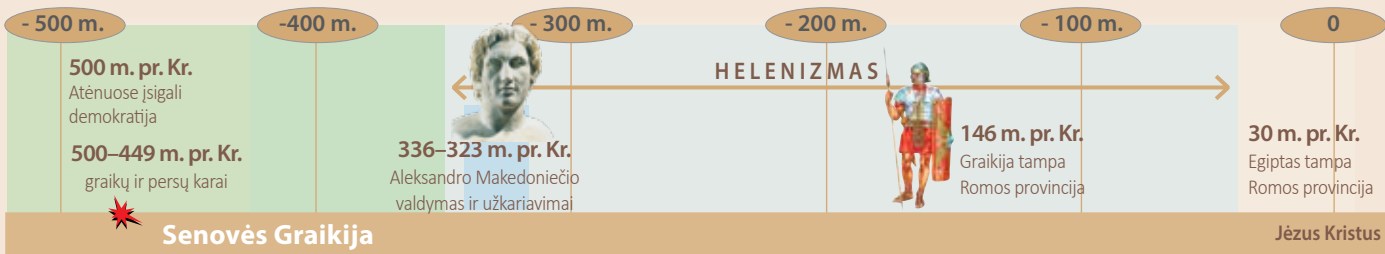
Senovės Graikijos civilizacijos palikimas mums be galo svarbus. Mes dalyvaujame demokratinuose valdžios rinkimuose, džiaugiamės savo šalies sportininkų laimėjimais olimpinėse žaidynėse, skaitome senovės graikų autorių kūrinis, lankome teatro spektaklius, muziejus ir bibliotekas. Daug mūsų vartojamų žodžių kilo iš senovės Graikijos. Žodis „idėja“ taip pat graikiškas. Iš senovės graikų paveldėtomis idėjomis grindžiami daugelio šiuolaikinių mokslų, medicinos, meno ir architektūros pagrindai.

Šiame skyriuje:

- išsiaiškinsi, kodėl senovės Graikija laikoma demokratijos tėvyne;
- palyginsi Antikos ir šių laikų olimpines žaidynes;
- pažinsi senovės graikų teatrą;
- suvoksi senovės graikų švietimo ir mokslo reikšmę;
- + perprasi senovės graikų architektūros ir meno bruožus;
- vertinsi Aleksandro Makedoniečio užkariavimų padarinius;
- apibūdinsi helenizmo kultūros laimėjimus;
- + sužinosi, ką vadiname septyniais senovės pasaulio stebuklais;
- gaminsi graikų teatro kaukes.

1 Aleksandras Makedonietis mūšyje su persais. Scena iš 2004 m. filmo „Aleksandras Didysis“ (rež. O. Stounas).

2 Po Aleksandro Makedoniečio mirties jo imperijos vietoje susikūrusios helenistinės valstybės, 301 m. pr. Kr.

3 Aleksandro Makedoniečio karių (su mėlynais šalmais) kovos su persais scena ant valdovo sarkofago, IV a. pr. Kr. Kūrinio spalvos atkurtos rekonstruktorių.

1.

Graikija – demokratijos gimtinė

Šiandien Lietuvà, kaip ir dauguma laisvų bei nepriklausomų Europos valstybių, yra valdoma demokratiškai. Aukščiausia valdžia priklauso mums – valstybės piliečiams. Kodėl senovės Graikija laikoma demokratijos tėvyne?

Monarchija

Valdo vienas monarchas.
Valdymas yra paveldimas.
Kai kurių monarchų valdžia kildinama iš dievų valios.
Gali virsti tironija.

Aristokratija

Valdo nedidelė dalis – kilmingieji.
Valdžia yra paveldima.
Valdžios atrama – turtinė padėtis visuomenėje.
Gali virsti oligarchija.

Demokratija

Valdo visi piliečiai.
Valdžia yra renkama.
Valdymas priklauso nuo daugumos piliečių sprendimo.
Gali virsti minios valdžia.

1 Pagrindinės senovės Graikijos polių santvarkos.

2 Periklio kalba Atėnų piliečiams Tautos susirinkime. 1877 m. F. Folco paveikslas.

Polių santvarkų įvairovė

Vieni senovės Graikijos poliai buvo monarchijos, kurias valdė karaliai. Kituose valdžioje įsitvirtino kilmingi, turtingi ir įtakingi gyventojai – **aristokrātija**. Kai kurie senovės graikų mąstytojai teigė, jog didžioji dalis visuomenės neturinti supratimo apie valdžios paskirtį, todėl ją turi valdyti aristokratija. Jei ji valdydama vadovaujasi tik savo, o ne piliečių daugumos interesais, toks valdymas vadintas **oligarchija**. Jis laikytas blogu aristokratinio valdymo pavyzdžiu.

Aristokratijos viešpatavimu buvo nepatenkinta polių piliečių dauguma – demas. Tai nekilmingi laisvieji vyrai, kurie negalėjo dalyvauti valdant polį. Kai kur jie išsirinkdavo **tirōną**, kuriam patikėdavo valdyti polį, o jei šis imdavo piktnaudžiauti valdžia, nuversdavo. Kitur galimų neramumų įbauginti aristokratai buvo priversti daryti nuolaidų demui ir įtraukti jį į polio valdymą.

Ilgainiui kai kuriuose Graikijos poliuose įsivyravo **demokrātija**. Išverstas į lietuvių kalbą šis žodis reiškia „liaudies valdžia“; nes visi miesto–valstybės gyventojai vyrai, turintys pilietines teises, galėjo prisidėti prie polio valdymo. Demokratija pirmiausia suklestėjo Atėnų polyje.

Atėnų demokratijos pradininkai

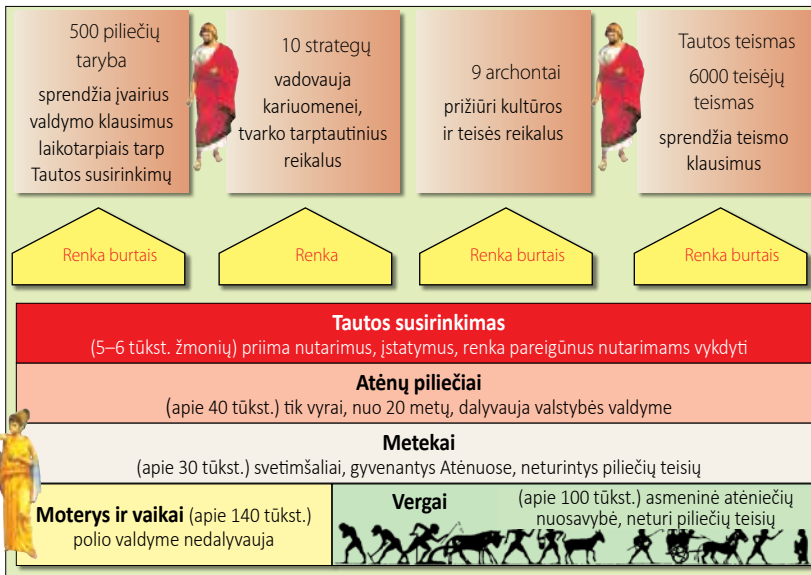
Vienu iš demokratijos pradininkų laikomas VII–VI a. pr. Kr. gyvenęs **Solonas**. Jis kėlė įstatymų ir teisingumo svarbą. Jo pastangomis pertvarkytas Atėnų valdymas. Visi Atikoje gimę laisvieji vyrai galėjo dalyvauti polio piliečių valdžios sueigoje – Tautos susirinkime.

Atėnų politikas **Kleistėnis** įvykdė naują pertvarkymą – sušaukė 500 piliečių tarybą, todėl dar daugiau piliečių buvo įtraukta į valstybės valdymą.

Demokratiją Atėnuose V a. pr. Kr. galutinai įtvirtino **Periklis**. Į valstybės

3 Atėnų polio Tautos susirinkime naudotas kleroterionas. Į jo angas dėti metaliniai žetonai su kandidatų į valdžios pareigūnus vardais. Po to į prie prietaiso pritvirtintą vertikalų vamzdį buvo beriami dviejų spalvų kamuoliukai, kurie lemdavo ar tam tikroje eilėje esantys kandidatai taps pareigūnais.

4 Demokratinis Atėnų polio valdymas, V a. pr. Kr.

valdymą jis įvedė svarbią naujovę – pininginį užmokestį einantiesiems valstybinėms pareigoms. Tad ir neturtingi piliečiai galėjo užimti svarbias ir garbingas pareigas, visą savo laiką skirti valstybės reikalams.

Demokratijos klestėjimas

Svarbiausiu Atėnų demokratijos ramsčiu ir aukščiausiaja valdžia laikytas Tautos susirinkimas. Jame dalyvavo visi Atėnų piliečiai. Susirinkimą atėniečiai šaukė 3–4 kartus per mėnesį. Jame piliečiai balsų dauguma priimdavo įstatymus, skelbė karą ir taiką. Susirinkime kiekvienas pilietis turėjo teisę pasakyti, ką mano apie valstybės reikalus. Taip pat jis galėjo įtikinėti ir perkalbėti kitus, teikti pasiūlymus, kad kiti piliečiai

juos priimtų arba atmestų. Nebebuvo taip, kad vieni įsakinėja, o kiti turi paklusti. Atėniečiai dėl visko diskutavo. Einamuosius valstybės polio reikalus tvarkė nuolatinė piliečių taryba. O tautos teismas prižiūrėjo, kad būtų laikomasi įstatymų.

Šių laikų požiūriu Atėnų demokratija nebuvo tobula. Juk piliečio teisėmis naudojosi ir prie valdymo prisidėjo tik maža gyventojų dalis – laisvieji vyrai. Moterys, vergai ir svetimšaliai negalėjo dalyvauti valdant valstybę. Kita vertus, toks valdymas buvo pažangus. Nė vienos senovės pasaulio valstybės valdymo procese nedalyvavo tiek daug žmonių kaip Atėnuose. Per daugybę amžių iš-tobulinta demokratija šiandien laikoma geriausia valstybės valdymo forma.

Demagogai, patriotai ir idiotai

Iš pradžių senovės graikų žodis „demagogas“ pagarbiai reiškė liaudies vadovą, iškilų politiką. Vėliau šiuo vardu pradėti vadinti politikai, bet kokiomis priemonėmis siekiantys valdžios. Kad patektų į ją, demagogai naudojami asmeniniu žavesiu ir iškalba, nevengia meilikauti, gražbyliauti rinkėjų miniai. Pagrindinis jų taikiny – mažiau išsilavinę, skurdesni žmonės.

Užimti garbingas valstybinės pareigas svajoto kiekvienas Atėnų pilietis. Tokį darbą žmonės laikė pilietine pareiga. Iš senovės graikų mes paveldėjome žodį „patriotas“. Jis reiškė žmogų, kuriam rūpi tėvynės – polio likimas. Tuos, kuriems svarbūs buvo tik asmeniniai reikalai, nerūpėjo valstybė ir bendra gerovė, graikai vadino idiotais. Tokie piliečiai senovės graikams atrodė keisti.

5 Speciali molinė šukė – ostrakas. Ant jos Atėnų piliečiai rašydavo vardą asmens, kurį dėl grėsmių demokratijai norėjo išstremti iš polio.

?

1. Apibūdink graikų polių santvarkas ir nurodyk jų skirtumus.
2. Išnagrinėk.
  - a) Išvardyk Atėnų polio valdžios institucijas.
  - b) Nustatyk, kurios visuomenės grupės dalyvavo valdant polį, o kurios ne.
3. Palygink Atėnų ir Spartos (žr. 18 p.) polių valdymą.
4. Palygink demokratiją senovės Graikijoje ir šiais laikais.
5. Sukurkite senovės graikų polių valdymo būdų (monarchijos, demokratijos, tironijos, oligarchijos bei aristokratijos) schemas ir jas paaiškinkite.
6. Aptarkite. Padiskutuokite, ar kai kurie šių laikų politikai panašūs į demagogus. Kuo šiais laikais labiau rūpinasi Lietuvos piliečiai: savo ar bendrais valstybės reikalais?

+8.

Senovės pasaulio stebuklai

Kas yra labiau nepavaldūs laikui: senovės istorijos epochoje sukurtos idėjos ar išpūdingi statiniai? Didingiausi senovės istorijos epochos architektūros ir skulptūros pavyzdžiai vadinami septyniais pasaulio stebuklais. Dauguma jų susiję su senovės graikais ir jų pasauliu.

1 – Senovės pasaulio stebuklai: 1 – Gizos piramidės; 2 – Aleksandrijos švyturys; 3 – kabantieji Babilono sodai; 4 – Dzeuso statula Olimpijoje; 5 – Artemidės šventykla Efese; 6 – Halikarnaso mauzoliejus; 7 – Rodo kolosas.

2 Dzeuso statulos Olimpijoje rekonstrukcija.

Dzeuso statula Olimpijoje

437 m. pr. Kr. graikų skulptorius Feidijas atkeliavo į Olimpiją ir Dzeuso šventykloje pradėjo kurti dievų valdovo statulą. 13 m aukščio sėdinčio sosto Dzeuso figūra stulbino žmones. Dešinėje rankoje vyriausiasis dievas laikė pergalės deivės statulėlę, kairėje – skeptrą. Dzeuso kūnas buvo padengtas dramblio kaulu, o sandalai, drabužis, sosto dekoracijos tviskėjo auksu. Sostas buvo išpuoštas mitinių būtybių raižiniais, brangakmeniais.

IV a. pabaigoje krikščioniškoje Rėmos impėrijoje uždraudus pagonybę, Olimpjos šventykla uždaryta. Dzeuso statula perkelta į Konstantinopolį. Čia statulą sunaikino gaisras.

Artemidės šventykla Efese

Ėfeso polyje pastatyta Artemidės šventykla buvo viena didžiausių graikų šventyklų. Jos statybas apmokėjo turtingasis Lidijos valdovas Krezas. Jis pirmasis pasaulyje ėmė kaldinti auksines monetas. Šventyklą sudegino batsiuovys Herostratas, norėjęs išgarsėti bet kokia kaina. Už nusikaltimą Herostratas nubaustas mirtimi. Jo vardą uždrausta minėti. Aleksandro Makedoniečio įsakymu šventykla atstatyta. Ji sunyko Rėmos impėrijoje įsitvirtinus krikščionybei.

3 Artemidės šventyklos Efese rekonstrukcija.

	2000	1000	pr. Kr.	1 po Kr.	1000	2000 m.
Gizos piramidės	[Timeline bar from 2580 to 2500]					
Kabantieji Babilono sodai	600	[Timeline bar from 600 to 500] I a.				
Artemidės šventykla Efese	550	[Timeline bar from 550 to 350] III a.				
Dzeuso statula Olimpijoje	435	[Timeline bar from 435 to 350] V a.				
Halikarnaso mauzoliejus	351	[Timeline bar from 351 to 300] XII–XV a.				
Rodo kolosas	292	[Timeline bar from 292 to 226] 226 m. pr. Kr. VII a.				
Aleksandrijos švyturys	280	[Timeline bar from 280 to 640] XIII–XIV a.				

4 Senovės pasaulio stebuklų gyvavimo laikotarpis.

Mauzoliejus Halikarnase

Šiandien mauzoliejumi vadinamas didingas antkapinis statinys, įamžinantis mirusiojo atminimą. Šis žodis kilo iš pastato, skirto Kārijos valdovo Mausolo palaikams saugoti, pavadinimo. Milžiniškas 45 m aukščio ir daugiau kaip 1216 m² Halikarnāso mauzoliejus stovėjo ant didžiulės pakylės. Mauzoliejaus išorę dailino geriausi graikų skulptoriai. Įspūdingą paminklą Viduramžiais sugriovė žemės drebėjimas. Mauzoliejaus liekanos panaudotos tvirtovės statyboms. Dalis jo apdailos fragmentų saugomi muziejuose.

Rodo kolosas

Rodo saloje stovėjo didžiulė (33 m aukščio) bronzinė statula, vadinama Rodo kolosu. Ji buvo skirta miesto globėjui – saulės dievui Helijui. Rodo kolosą mačiusių amžininkų pasakojimų neliko, nepadarėta jo kopijų, nežinoma, kur tiksliai jis stovėjo. Įspūdingas kūrinys 226 m. pr. Kr. per žemės drebėjimą

nuvirto. Pasak senovės istorikų salą užkariavę arabai bronzines lūženas pardavė pirkliai. Šis jas išlydė. Rodo kolosas įkvėpė garsiosios Laisvės statulos Niujorke kūrėjus.

Faro švyturys

Kelią į Egipto Aleksandrijos uostą laivams rodė Faro saloje įrengtas 120 m aukščio švyturys. Viršutiniame švyturio aukšte degančio milžiniško laužo šviesą atspindėjo veidrodžių sistema. XIV a. didingą statinį sugriovė žemės drebėjimas. Jo likučių rasta archeologinių jūros tyrinėjimų metu. Faro švyturys tapo pavyzdžiu kitiems to meto Viduržemio jūros švyturiams. Portugališkai, itališkai, ispaniškai žodis *faro* skamba panašiai ir reiškia švyturį.

7 Aleksandrijos Faro švyturio kompiuterinė rekonstrukcija.

5 Halikarnaso mauzoliejaus rekonstrukcija.

6 Rodo kolosą vaizduojanti 1954 m. ispanų dailininko S. Dalí paveikslas detalė.

?

1. Išnagrinėk **1**.

- Išvardyk septynis senovės pasaulio stebuklus ir nurodyk jų vietą žemėlapyje.
- Papasakok apie pasirinktą senovės pasaulio stebuklą.

2. Išnagrinėk **4**.

- Nustatyk, kuris senovės pasaulio

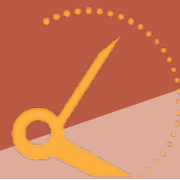
stebuklas gyvavo ilgiausiai, o kuris trumpiausiai.

b) Nurodyk priežastis, dėl kurių dauguma senovės pasaulio stebuklų neišliko iki šių dienų.

3. Pateik savo nuomonę, kodėl net penki iš septynių išvardytų stebuklų priklausė senovės graikų pasauliui.

4. Sukurkite šių laikų septynių pasaulio stebuklų sąrašą.

5. Padiskutuokite, kuris Antikos palikimas mums svarbesnis: idėjos, mokslo laimėjimai ar architektūros ir meno kūriniai.

6.1 Graikija – demokratijos gimtinė

- Senovės Graikijos polių valdymo formos buvo skirtingos: nuo monarchijų, tironijų, aristokratijų iki oligarchijų ir demokratijų.
- Demokratija atsirado ir suklestėjo Atėnų polyje, kur ją po Kleisteno, Solono reformų V a. pr. Kr. galutinai įtvirtino Periklis.
- Tautos susirinkime Atėnų piliečiai balsų dauguma priimdavo įstatymus ir sprendė svarbiausius polio reikalus.
- Atėnų demokratija nebuvo tobula. Piliečio teisėmis naudojosi tik maža gyventojų dalis – laisvieji vyrai. Moterys, vergai ir svetimšaliai negalėjo dalyvauti valdant valstybę.

6.3 Teatras – graikų gyvenimo atspindys

- Iš senovės Graikijos kilo šiuolaikinis teatras. Jis atsirado iš dievo Dioniso garbei Atėnuose rengtos šventės.
- Liūdnos pabaigos, konfliktus ir skausmą atspindintys graikų dramos kūriniai vadinami tragedijomis, o juokingi, laimingos pabaigos – komedijomis.
- Graikai itin mėgo Aischilo, Sofoklio ir Euripido sukurtas tragedijas ir Aristofano komedijas.

+ 6.5 Graikų menas – tobulo viršūnė?

- Senovės graikų dailės kūriniai ir statiniai turėjo milžinišką poveikį tolesnei Europos architektūros ir meno raidai.
- Žinomiausi senovės graikų architektūros pavyzdžiai – dievų šventyklos.

6.2 Dievų garbei – olimpinės žaidynės

- Senovės graikai nepaprastai žavėjosi sportu. Daug žinomų sporto šakų, žodžiai „atletas“, „stadionas“, „maratonas“ kilo iš senovės Graikijos.
- Olimpinės žaidynės taip pat kilo iš senovės Graikijos. Jos atsirado iš Olimpijos mieste dievo Dzeuso garbei rengtos šventės.
- IV a. Rėmos impėrijoje įsitvirtinus krikščionybei, olimpinės žaidynės, kaip pagoniškų dievų garbinimo šventė, buvo uždraustos.
- 1896 m. Graikijos sostinėje Atėnuose įvyko pirmosios Naujųjų laikų olimpinės žaidynės.

6.4 Švietimas ir mokslas senovės Graikijoje

- Senovės Graikijoje padėti daugybės šiuolaikinių mokslų pagrindai.
- V a. pr. Kr. gyvenęs Herodotas, aprašęs graikų ir persų karus, laikomas istorijos mokslo pradininku.
- Demokritas pirmasis tikino, jog visas pasaulis sudarytas iš smulkių dalelių – atomų.
- Sokratas, Platonas ir Aristotelis yra garsiausi senovės graikų filosofai.

- Senovės graikų menininkai ypač garsėjo savo skulptūromis, keramikos piešiniais.
- Vieni garsiausių senovės graikų skulptorių yra „Disko metiko“ autorius Mironas, Atėnės ir Dzeuso skulptūrų kūrėjas Feidijas.

6.6 Aleksandras – Didysis?

- IV a. pr. Kr. polių tarpusavio kovų nualintą Graikiją užkariavo kaimyninė Makedonija.
- Jos valdovas Aleksandras Makedonietis laikomas vienu garsiausių visų laikų karvedžių ir valdovų.
- Mūšyje su priešininkais jo kariuomenė kovėsi sudarydama neįveikiamą pėstininkų su ilgomis ietimis koloną – falangą.
- Pergalinguose karuose Aleksandras Makedonietis sutriuškino Persija impėriją ir užėmė milžinišką teritoriją nuo Egipto iki Indijos.
- Po Makedoniečio mirties jo didžiulė imperija suskilo į atskiras karalystes.

6.7 Helenistinis pasaulis

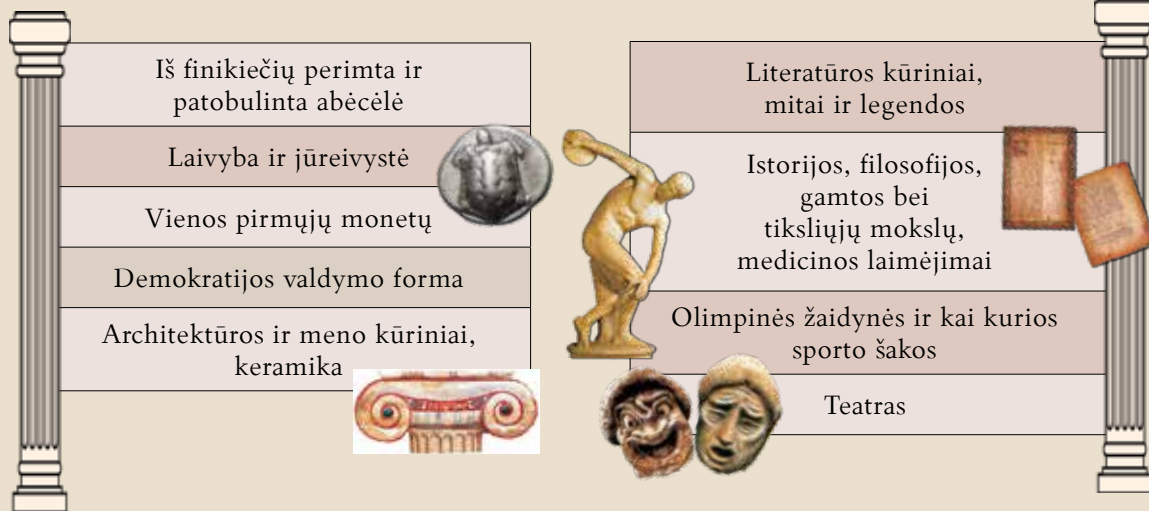
- Aleksandro Makedoniečio imperijos teritorijoje formavosi bendra senovės graikų ir vietos kraštų kultūra – helenizmas.
- Helenistinio pasaulio centru tapo tuo metu klestėjęs Egipto Aleksandrijos miestas.
- Archimedas, Euklidas ir Hipatija laikomi vienais garsiausių helenizmo laikotarpio mokslininkų.
- Helenistinio laikotarpio architektai ir menininkai sukūrė daug puikių statinių ir meno kūrinių.

+ 6.8 Senovės pasaulio stebuklai

- Cheopso piramidė Gizoje, Artemidės šventykla Ėfese, Halikarnāso mauzoliejus, Babilono kabantieji sodai, Dzeuso statula Olimpijoje, Rodo kolosas, Aleksandrijos švyturys laikomi septyniais senovės pasaulio stebuklais.
- Dauguma senovės pasaulio stebuklų susiję su senovės graikais ir jų pasauliu.
- Iki mūsų dienų iš stebuklų išliko tik Cheopso piramidė.

SENOVĖS GRAIKIJOS CIVILIZACIJOS LAIMĖJIMAI

Kuriame romėnišką mozaiką

Vieni įspūdingiausių senovės romėnų dailės kūrinių yra mozaikos. Jos buvo dėliojamos iš įvairiaspalvių medžio, stiklo gabalėlių, akmenukų ar kitų medžiagų. Senovės romėnų mozaikose dažniausiai vaizduotas kasdienis gyvenimas, puotų ir linksmybių scenos, įvairūs gyvūnai. Neįtikėtina, bet dauguma iki mūsų dienų išlikusių mozaikų neprarado spalvų, nors kai kurioms net keli tūkstančiai metų!

Sukurti mozaiką galite ir jūs. Tam reikia kruopštumo, kantrybės ir kūrybiškumo. Svarbu apgalvoti kompozicijos turinį, pasirinkti pagrindą, ant kurio ją dėliosite, ir galiausiai tai sutvirtinti klijuais arba kita medžiaga. Dirbti bus lengviau susiskirsčius grupėmis arba poromis. Toks kūrinys papuoš klasę ar kambarį, tiks padovanoti artimajam. Galima net surengti konkursą ir išrinkti gražiausią mozaiką.

1 Antikos mitų pabaisą Medūzą vaizduojanti romėnų mozaika, II a.

1 2 3

Darbo veiksmai

1. Naudokitės internetu arba kitais informacijos šaltiniais ir suraskite informacijos apie romėnų mozaikas, jų tematiką.
2. Apgalvokite, kokios mozaikos rekonstrukciją norėtumėte atkurti, o galbūt sukurti savo.
3. Parenkite trumpą mozaikos aprašymą. Jei kursite savo mozaiką, sugalvokite jai pavadinimą.

Reikalingos priemonės:

- medinė plokštė (30 × 30 cm, ne mažiau kaip 2 cm storio);
- keturios medinės lentelės plokštės sienelėms (ilgis pagal plokštę, storis 1 cm, aukštis 1 cm);
- spalvoti akmenukai arba spalvotas stiklas, keraminių plytelių gabalėliai ir kt. (jie turi būti tinkami klijuoti ir panašaus dydžio bei neviršyti plokštės skersmens);
- universalūs klijai (tinkami įvairioms medžiagoms);
- pieštukas ar kita rašymo priemonė;
- kempinė arba skudurėlis.

4. Namuose arba per technologijų pamokas išpjaukite pasirinkto dydžio plokštę ir ant jos kraštų užklijuokite kraštines. Plokštės medžiaga turi būti tvirta, kad atlaikytų detalių svorį.

5. Ant plokštės nupieškite paveikslą eskizą.
6. Iš pasiruoštų akmenukų, stiklo ar kitokių medžiagų mėginkite sukurti paveikslą, derindami spalvas ir formas pagal eskizą.
7. Tarp gabalėlių palikite minimalius tarpelius (juos vėliau užpildysite klijais).
8. Kruopščiai priklijuokite mozaikos gabalėlius prie pagrindo.
9. Išdžiūvus klijams, į tarpelius atsargiai pripilkite klijų ir palaukite, kol sukietės.
10. Jei tarpeliuose liko klijų perteklius, atsargiai nuvalykite kempinėle arba skudurėliu.

2 Vilniaus Petro Vileišio progimnazijos mokinių sukurta mozaika (mokytojas Džeinaras Urbutis).

?

1. ○ Apibūdink, koks dailės kūrinys yra mozaika.
2. ○ Internete rask ir su klase pasidalyk senovės romėnų mozaikų pavyzdžiais.
3. ● Paašškink, kokios senovės Romos civilizacijos tyrimams naudingos informacijos galima sužinoti iš senovės romėnų mozaikų.
4. 👤 Pagal nurodytus darbo veiksmus sukurkite romėnišką mozaiką.
5. 👤 Klasėje arba mokykloje surenkite mozaikų pristatymą, aptarkite savo darbus.